

Title of the course: महानगरीय मराठी साहित्य: स्वरूप आणि संशोधन

Metropolitan Literature in Marathi : Form and Research

Course code: MAR - 604

Number of credits: 4 Number of hours: 60

Effective from AY: 2022-2023

पूर्वापेक्षित:	विद्यार्थ्यांना महानगरीय जीवन व त्यासंबंधीचे साहित्य या विषयीची जाणीव असणे आवश्यक आहे. बदलत्या सांस्कृतिक आणि सामाजिक जीवनाविषयीची जाणीव असणे.	
उद्दिष्टे :	१. स्वातंत्र्यपूर्व आणि स्वातंत्र्योत्तर काळातील सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय व आर्थिक बदलांमुळे निर्माण झालेल्या महानगरीय साहित्याचा अभ्यास करणे. २. भारतीय समाजमानसावर उमटलेल्या दोन महायुद्धांच्या पडसादांचे मराठी साहित्यावरील परिणाम समजून घेणे. ३. महानगर ही संकल्पना समजून घेत, शहरीकरणाची प्रक्रिया समजून घेणे. ४. मराठी साहित्यामधून दिसून येणाऱ्या महानगरीय जाणिवांचा परामर्श घेणे. ५. महानगरीय साहित्यात आशयाबरोबरच अभिव्यक्तीत झालेल्या बदलांची चिकित्सा करणे.	
अभ्यासक्रम :	श्रेयांकन १: महानगर – स्वरूप आणि संकल्पना	तासिका
	१.१ महानगर :तात्त्विक विचार	५
	१.२ ग्राम, नगर व महानगर या संकल्पना	४
	१.३ शहरीकरण, महानगरीकरण प्रक्रिया	६
	श्रेयांकन २: महानगरीय समाजवास्तव आणि साहित्य	
	२.१ महानगरीय जाणिवा	४
	२.२ महानगरीय संस्कृती व समाजवास्तव	५
	२.३ महानगरीय मराठी साहित्याची वाटचाल	६
	श्रेयांकन ३: कथात्म साहित्य	
	३.१ वासुनाका - भाऊ पाध्ये	८
	३.२ मोराची बायको - किरण येले	७
	श्रेयांकन ४: कविता आणि नाटक	
	४.१ ऋतू शहरातले - अरुण म्हात्रे	८
	४.२ काय डेंजर वारा सुटलाय – जयंत पवार	७
	एकूण	६०
अध्यापन पद्धती :	व्याख्याने, चर्चासत्र, स्वाध्याय, पावर पॉइन्ट सादरीकरण इत्यादी	
शैक्षणिक फलित:	महानगरीय जीवन व महानगरीय साहित्य यांच्या सहसंबंधांचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल. बदलत्या महानगरीय जीवनाचा वेध विद्यार्थी घेऊ शकतील.	
संदर्भ ग्रंथ :	१. खोले, विलास, (संपा) गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई.	

	२. आडारकर, नीरा व मेनन, मीरा : कथा मुंबईच्या गिरणगावाची, मौज प्रकाशन, मुंबई. ३. आजगांवकर, सुर्यकांत (संपा.) : महानगरीय वास्तव : भारतीय कादंबऱ्यांसंदर्भात, ललित पब्लिकेशन, मुंबई. ४. गायकवाड, डॉ. शरद, शिंदे, प्रा. सुनील (संपा.) : जागतिकीकरण आणि मराठी साहित्य, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे. ५. कोत्तापल्ले, नागनाथ (संपा.) : साहित्य आणि समाज, महानगरीय जाणिवा आणि मराठी साहित्य (लेख) : सप्रे, अविनाश, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे. ६. संपा. शहा, मृणालिनी, टिळक, विद्यागौरी : आधुनिक मराठी साहित्य आणि सामाजिकता, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे. ७. गांगुर्डे, आनंदा, महानगरीय कादंबरीतील समाजदर्शन, यशोदीप पब्लिकेशन, पुणे. ८. गवस, राजन, भाऊ पाध्ये यांची कथा, दर्या प्रकाशन, पुणे ९. गवस, राजन, भारतीय साहित्याचे निर्माते : भाऊ पाध्ये, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली. १०. गवस, राजन, भाऊ पाध्ये यांची कादंबरी, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर. ११. चित्रे, दिलीप पुरुषोत्तम, (संपा.) भाऊ पाध्ये यांची श्रेष्ठ कथा, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई. १२. शिरवाडकर, वसंत, (संपा.) वासुनाका/सांगोपांग, डिंपल प्रकाशन, वसई. १३. जाधव, रा. ग., निवडक समीक्षा, मराठी कवितेतील महानगरीय संवेदना (लेख), पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे. १४. जाधव, रा. ग., मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड सातवा : १९५० ते २०००, भाग तिसरा, मराठी साहित्य परिषद, पुणे. १५. जाधव, रा. ग., मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड सातवा : १९५० ते २०००, भाग दुसरा, मराठी साहित्य परिषद, पुणे.
--	--